

OSVRT NA LIKOVNI POSTAV IZLOŽBE “SV. VLAHO U POVIJESTI I SADAŠNJOSTI”

IVONA MICHL □ Dubrovački muzeji, Arheološki muzej Dubrovnik

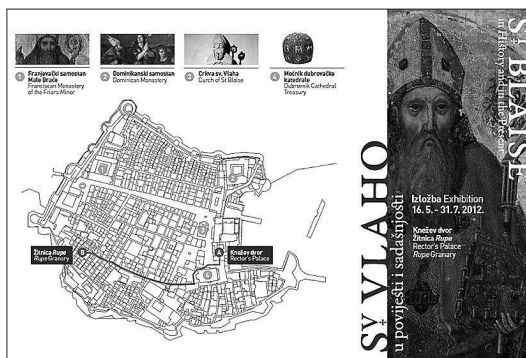
Nakon uspješnoga i nagrađenog projekta *Ruder Bošković ponovno u rodnom Dubrovniku - Hrvatska slavi svog genija povodom 300. obljetnice rođenja*, Dubrovački su muzeji tijekom 2012. priredili središnju izložbu *Sv. Vlaho u povijesti i sadašnjosti*. Trajala je od 16. svibnja do 31. srpnja, odnosno, s produljenjem, do 16. listopada i bila je postavljena u Kneževu dvoru i Žitnici Rupe. Izložba i prateći programi realizirani su u povodu obilježavanja 1040. obljetnice štovanja kulta Sv. Vlaha u Dubrovniku te 140. obljetnice osnutka Dubrovačkih muzeja. Izložba je koncipirana u dvije glavne tematske cjeline: u Kneževu dvoru prezentiran razvoj kulta u starom Dubrovniku, odnosno u Dubrovačkoj Republici - Sveti Vlaho u državnoj simbolici, arhitekturi i umjetnosti do danas, dok je pučka *Festa svetog Vlaha* prezentirana u Žitnici Rupe.

U realizaciju izložbe uključena su četiri muzeja u sastavu Dubrovačkih muzeja: Arheološki, Kulturno-povijesni, Etnografski i Pomorski, kao i brojni vanjski suradnici, istaknuti znanstvenici.

Cilj izložbe bio je prezentirati materijalno i nematerijalno kulturno nasljeđe koje Dubrovnik stoljećima baštini zahvaljujući štovanju svoga *parca*¹, sv. Vlaha kao nebeskog zaštitnika.

Ukupno je bilo izloženo 339 predmeta, od toga 87 iz fundusa Dubrovačkih muzeja, dok su ostali izložci posuđeni od 56 institucija, pretežito iz dubrovačke biskupije.

Mjesecima se radilo na brižnom odabiru i načinu prezentacije građe u limitiranome izložbenom prostoru Kneževa dvora, dok je u žitnici Rupe prezentirana *Festa sv. Vlaha*, koja je nakon više stotina godina štovanja, uz povremene zabrane i prekide, 2009. godine uvrštena

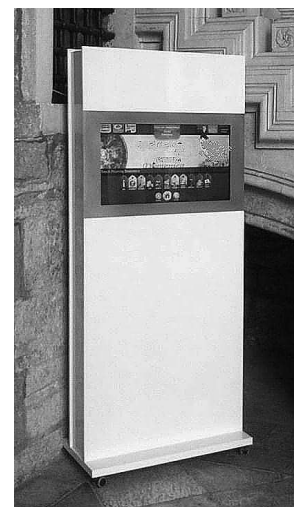
na UNESCO-ovu reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva kao doprinos dubrovačke posebnosti jedinstvu svjetskih civilizacijskih i kulturoloških različitosti.

Tiskan je i promotivni letak u kojemu je na planu grada ucrtan najkraći put između dvije muzejske zgrade, Kneževa dvora i žitnice Rupe, kako posjetitelji koji kratko borave u Dubrovniku ne bi gubili na vremenu. Naznačene su i četiri lokacije na kojima se mogu vidjeti prikazi *parca* koji nisu mogli biti obuhvaćeni izložbom.

Posjetiteljima smo željeli na što atraktivniji način približiti sve one “skrivenne” i “nedostupne” prikaze *parca*, pa se suradnja s dubrovačkom tvrtkom STUDIO BELUGA d.o.o. pokazala dobitnom kombinacijom. Tvrtka je specijalizirana za izradu kreativnih i kvalitetnih rješenja vizualnih komunikacija (3D vizualizacije, vizualni identitet, grafički i web dizajn, interaktivni dizajn/*touchscreen* rješenja i marketing).

S novim tehnologijama, interaktivnim *touchscreen* ekranima, otvorila nam se nova, neograničena dimenzija uz pomoć koje smo prezentirali građu što iz objektivnih

IM 44 (1-4) 2013.
IZ MUZEJSKE TEORIJE I PRAKSE
MUSEUM THEORY AND PRACTICE

sl. 1. *Sv. Vlaho, čuvar Grada*, Knežev dvor, 2012., postav izložbe

sl. 2. *Sv. Vlaho, pučka festa*, Žitnica Rupe, 2012., postav izložbe

sl. 3. Promotivna brošura izložbe

sl. 4. Totem s *touchscreen* ekranom

¹ U dubrovačkom dijalektu *parac* je svetac zaštitnik, patron.

- sl. 5. Zaslon *touchscreena* s prikazom *Feste*
- sl. 6. Zaslon *touchscreena* s prikazom izložbe *Sv. Vlaho u povijesti i sadašnjosti*
- sl. 7. Zaslon *touchscreena* s prikazom sv. Vlaho na tvrđavi Lovrijenac
- sl. 8. Zaslon *touchscreena* s prikazom sv. Vlaho na bastionu sv. Stjepana

razloga nije mogla biti izložena. Na dva samostojeća interaktivna stupa - *TOTEMA*, zasnovana na *touchscreen* tehnologiji i web aplikaciji, postavljena u dva izložbena prostora, građa je podijeljena i u virtualnom obliku prezentirana u 26 tematskih cjelina, na hrvatskome i engleskom jeziku.

Neke od važnijih tematskih cjelina izložbe bile su *Čuvar Grada* i *Sv. Vlaho u kiparstvu*, a gotovo ih je bilo nemoguće prezentirati jer se kipovi *parca* stoljećima nalaze *in situ* na prostoru nekadašnje Dubrovačke Republike. Mnoge skulpture s kula, bastiona i tvrđava u sklopu dubrovačkih i stonskih zidina teško je bilo i fotografirati, a gotovo nemoguće izložiti. Oltarne pale i spolije u *parčevim* crkvama, prikaze u Kneževim dvorovima i javnim zgradama Republike na Elafitima i u bližoj okolici, moćnike iz riznice katedrale, arhivsku građu, zavjetne pločice, prikaze na zastavama, poveljama, novcu, pečatima i inkunabulama, primjenom novih tehnologija učinili smo dostupnima na jednome mjestu.

Postoje i predmeti nemjerljive materijalne i umjetničke vrijednosti koji svoje *sveto mjesto* gotovo nikad ne puštaju. Moćnik glave sv. Vlaho, nastao na prijelazu iz

11. u 12. st., iznosi se iz riznice katedrale samo na procesiju 3. veljače, dok se reljefni kip sv. Vlaho, smješten iznad glavnog oltara, rad dubrovačkog zlatara iz 15. st., nikad ne iznosi iz crkve.

Za te i još mnoge druge vrijedne predmete virtualna prezentacija pokazala izuzetno korisnom i uspješnom. Posjetitelji su se mogli prema osobnom interesu i odabiru posvetiti onoj temi koja im je bila najzanimljivija.

Veliki je izazov bio koncipirati i prezentirati *Festu sv. Vlaho*, koja je jedinstvena slika dubrovačkog identiteta, a oduvijek je štujom svi Dubrovčani, ma u kojem kraju svijeta živjeli i kojoj vjeri ili naciji pripadali. Padom Republike *Festa* gubi obilježje državne svetkovine, a u 20. st. njezino se održavanje ponovno ustaljuje. U veljači se Grad i puk stope u jedno biće i zajedno dišu za sv. Vlaho. Susretljivošću i dobrotom pojedinaca došli smo do obiteljskih fotografija, letaka, plakata proglosa, jelovnika, zastavica, pozivnica, znački vezanih za *Festu*... Trebalo je napraviti odabir materijala, razvrstati ga prema temi i prezentirati na izložbi. Skroman dio prezentiran je na zidnim panoima i popraćen legendama, dok je ostatak građe digitaliziran i prema temama razvrstan učinjen

MOĆNIK GLAVE SV. VLAHA
reprodukt (slika), 18. i 19. st., Francuska
Festo, ukrašavanje, 1894.
srebro, srebrna, filigran, emajl
Moćnik katedrale Dubrovnik

RELICUARY OF THE HEAD OF ST BLAISE
ukraseni gotički, 18th and 19th cen-
tury (reproduction from reconstruction),
1894
silver gilt, filigree enamel
Dubrovnik Cathedral Treasury

RELIEF SV. VLAHA
dubrovački (slika, emajl, 18. st.)
srebro, pečena
Crkva sv. Vlaha, Dubrovnik

RELIEF OF ST BLAISE
Dubrovnik gotički, 18th-19th century
silver gilt
Church of St Blaise, Dubrovnik

Kip sv. Vlaha nad pročeljem crkve sv. Vlaha, Marino Gropelli, Dubrovnik, oko 1710., kamen, bronca, pozlaćena
Statue of St Blaise on the front elevation of the Church of St Blaise, Marino Gropelli, Dubrovnik, ca 1710, stone, ormolu

sl. 9. Zaslón *touchscreena* s prikazom moćnika glave sv. Vlaha iz riznice katedrale

sl. 10. Zaslón *touchscreena* s prikazom reljefa sv. Vlaha iz svečeve crkve

sl. 11. Zaslón *touchscreena* s prikazom sv. Vlaha nad pročeljem crkve sv. Vlaha

sl. 12. *Procesija u Žitnici Rupe*, postav izložbe

dostupnim na *touchscreen* ekranima.

Vrhunac *Feste* svakako je procesija 3. veljače, kad kroz Vrata od Pila ulazi puk okolice, odjeven u svečane nošnje predvođen *festanjulima* i *barjaktarima*, te zajedno s uglednicima, redovnicima i klericima, svećenicima i biskupima u najsvečanijim odorama, noseći svete relikvije i moćnik svečeve glave, popraćen zvukom zvana, prolazi gradskim ulicama i klanja se pred crkvom sv. Vlaha.

Festa se svake godine obilježava procesijom i u dubrovačkoj okolici, u svim mjestima gdje se nalaze svečeve crkve. Stanovnici iz bližih sela i s otoka dolaze na Stradun izviti barjak i pokloniti se *parcu*, dok oni iz udaljenijih dijelova dubrovačkog područja odlaze u najbliža mjesta gdje se štuje svečev kult.

Festanjuli i *trombunjeri*, Konavočke, Župke, primorke, Mlječke i Lastovke u najsvečanijoj nošnji, svoje mjesto nalaze u procesiji formiranoj u središnjem brodu Žitnice. Mnoštvo šarenih barjaka iz crkvenih župa dubrovačke okolice, miris lovorovih girlandi i zvučna kulisa *parčeve* himne upotpunili su atmosferu u svijetu jedinstvene *Feste*.

Sve ono što nije moglo biti doneseno i prezentirano, svoje je mjesto našlo u virtualnom kutku naše izložbe koju je, zahvaljujući suvremenim tehnologijama, još uvijek moguće pogledati na web stranici Dubrovačkih muzeja.²

A REVIEW OF THE DESIGN OF THE EXHIBITION *ST BLAISE IN HISTORY AND THE PRESENT*

During 2012, Dubrovnik Museums prepared their annual central exhibition, this year *St Blaise in History and the Present*. It lasted from May 16 to October 16 and was mounted in the Rector's Palace and in the Rupe Granary. The exhibition and the accompanying programme were produced in order to mark the 1040th anniversary of the veneration of the cult of St Blaise in Dubrovnik and the 140th anniversary of the founding of Dubrovnik Museums. The exhibition was conceived around two main thematic units.

In the Rector's Palace the development of the cult in old Dubrovnik, i.e. in the Republic, was presented, with St Blaise in state symbolism, architecture and art down to the present day. The popular Feast of St Blaise was presented in the Rupe Granary or Ethnographic Museum. We wished to familiarise visitors, as attractively as possible, with all the hidden and inaccessible depictions of the Patron Saint, which was done in collaboration with Studio Beluga, a Dubrovnik firm specialising in the making of creative and high quality visual communications (3D visualisations, visual identities, graphic and Web design, interactive design, touchscreen approaches and marketing).

Anything that could not be physically brought in and presented had its place in the virtual corner of the exhibition which, thanks to contemporary technology, can still be viewed on the Dubrovnik Museums website.

² <http://muzej-svvlaho.web4hr.net/index.php>